

شیوخ زنده‌اند؟

علی مزروعی

خبرنگار گروه نقد روز

سفر اخیر عباس عراقچی، وزیر امور خارجه ايران، به کشورهای منطقه، در شرایطی انجام شده که منطقه با پیچیدگی های فراوانی در حوزه‌های سیاسی، نظامی و اجتماعی روبه‌رو است. این سفر که در میانه یکی از شد‌یدترین تنش های منطقه‌ای آغاز شد به منظور ایجاد هماهنگی منطقه‌ای برای مهار رویکرد تنش‌زای رژیم صهیونیستی از مسیری‌های دیپلماتیک صورت گرفته است. عراقچی نیز در سفر خود به عربستان تأکید کرده است: «این سفر صرفا رایزنی در مورد تحولات منطقه و جنایات رژیم صهیونیستی بوده و در مورد روابط دو جانبه، سفر دیگری انجام خواهد شد. امیدواریم این رایزنی‌ها به شرایط بهتری برای فلسطین و لبنان و همچنین به صلح منطقه منجر شود.» اوضاع منطقه در پی به شهادت رساندن رهبران برجسته مقاومت، به‌ویژه سیدحسن نصرالله به شدت بحرانی شده است. رژیم اشغالگر که در تلاش بود از طریق جنگ مستقیم یا مقاومت به موفقیت برسد، با ناگامی در میدان نبرد، به عملیات تروزیستی روی آورد. در مقابل، مقاومت نه تنها به این ترورها واکنش نشان داد، بلکه توانست با عملیات‌هایی همچون «وعدہ صادق ۲» و «رساندن دامنه حملات موسکی به تل آویو و عمق سرزمین های اشغالی» رژیم صهیونیستی را در میانه میدان نظامی و روانی غافلگیر کند. سفر عراقچی در این بس‌ت، راهبردهای میدانی را تکمیل می‌کند. این سفرهای دیپلماتیک می‌تواندباجا اجماعمنطقه‌ای ضد رژیم صهیونیستی، آنها را برای کاهش میزان تنش‌ها تحت فشار قرار دهد. سفر منطقه‌ای عراقچی علاوه بر آنکه پیام‌های سیاسی مهمی را در پی دارد از چند جنبه می‌تواند به نفع جبهه مقاومت واقع شده و برای میدان دستاوردسازی کند.

پیام حمایت از لبنان و شکست راهبردهراس افکنی

یکی از مهم‌ترین جنبه‌های این سفر، فرود هواپیمای ایرانی در فرودگاه بیروت بود. رژیم صهیونیستی که پیش‌تر تهدید کرده بود هر هواپیمای ایرانی را هدف قرار خواهد داد، نتوانست مانع از این اقدام شود. این پیام مهمی برای مرد لبنان و به‌ویژه نیروهای مقاومت داشت؛ ایران همچنان به تعهدات خود پایبند است و در حمایت از مقاومت در برابر فشارها و تهدیدات رژیم صهیونیستی عقب‌نشینی نخواهد کرد. همچنین، هم‌نایان این اقدام، کمک‌های انسانی شامل مواد غذایی، دارویی و پزشکی توسط این هواپیما به لبنان ارسال شد. این اقدام علاوه بر اثرات انسانی و اجتماعی، پیام واضحی را به افکار عمومی منطقه و جهان ارسال کرد؛ ایران در کنار مردم لبنان ایستاده و اجازه نخواهد داد جنایات رژیم صهیونیستی را رهبر دترس افکنی‌اش را به‌واقعیت تبدیل کند.»

تاکید بر حمایت از متحدان منطقه‌ای

سفر عراقچی به سوریه و دیدار با بشار اسد، رئیس‌جمهور این کشور، یکی دیگر از ابعاد مهم این سفر بود. این دیدار نشان‌دهنده عزم ایران برای حفظ روابط استراتژیک با متحدان منطقه‌ای است. بشار اسد، که در طول سال‌های نبرد با گروه‌های تروریستی و تلاش‌های برخی از دولت‌های منطقه و غرب برای برکناری‌اش، همچنان به‌عنوان یکی از مهم‌ترین رهبران جبهه مقاومت شناخته می‌شود، با حمایت ایران و دیگر نیروهای مقاومت توانسته در برابر تهدیدات خارجی بایستد. حضور عراقچی در دمشق، پیام دیگری نیز به رژیم صهیونیستی و دیگر کشورهای مخالف بشار اسد داشت: «ایران به هیچ‌عنوان از متحدان خود دست نخواهد کشید و در برابر فشارها و تهدیدات، همچنان به تقویت جبهه مقاومت ادامه خواهد داد.»

سفر به عربستان و اهمیت تقویت همگرایی منطقه‌ای

یکی از مهم‌ترین بخش‌های سفر عراقچی، سفر به عربستان سعودی بود. این دیدار، با توجه به تحولات جدید در روابط ایران و عربستان، از اهمیت خاصی برخوردار است. در ماه‌های اخیر، روابط بین این دو کشور بهبود یافته و پس از سال‌ها تنش، دو کشور دوباره در مسیر دیپلماسی قرار گرفته‌اند. عراقچی در جریان این سفر اعلام کرد هدف اصلی این دیدار، بررسی تحولات منطقه‌ای و تلاش برای یافتن

راه‌حلی برای پایان دادن به بحران هاست. این سفر می‌تواند نقش مهمی در ایجاد هماهنگی های بیشتر بین کشورهای بزرگ منطقه ایفا کند. با توجه به روابط پیچیده ایران و عربستان در سال‌های اخیر، بهبود این روابط می‌تواند بر معادلات سیاسی منطقه تأثیرات چشمگیری داشته باشد و به کاهش تنش‌ها و جلوگیری از درگیری های بیشتر کمک کند.

تلاش برای هماهنگی منطقه‌ای و رایزنی‌های دیپلماتیک

یکی از اهداف کلیدی سفر عراقچی، تلاش برای هماهنگی میان کشورهای منطقه به منظور دستیابی به راه‌حل‌های صلح‌آمیز بود. عراقچی در گفت‌وگو با رسانه‌ها تأکید کرد سفر به عربستان به منظور بررسی تحولات منطقه و جنایات رژیم صهیونیستی انجام شده است. او تأکید کرد رایزنی با مقامات کشورهای مختلف به منظور کاهش تنش‌ها و یافتن راه‌های صلح‌آمیز برای مقابله با بحران جاری در فلسطین و لبنان صورت گرفته است. سفر عراقچی به این کشورها و رایزنی های وی می‌تواند تلاش‌ها برای جلوگیری از گسترش تنش و ایجاد راهکارهای صلح‌آمیز را تقویت کند.

تقویت فضای ضد صهیونیستی

این تلاش‌های دیپلماتیک ایران در حالی است که برخی از کشورهای منطقه تحت فشار قدرت‌های غربی، در مسیر عادی سازی روابط با رژیم صهیونیستی حرکت کرده‌اند. این سفر پیامدهای روانی ضد صهیونیستی زیادی در سطح منطقه خواهد داشت؛ چراکه فضای ضد اسرائیلی موجود را تقویت کرده و هزینه‌های عادی سازی روابط با رژیم صهیونیستی را برای این کشورها افزایش می‌دهد. اینکه مقامات کشورهای منطقه که روابط خود با رژیم صهیونیستی را به طرق علنی و غیرعلنی گسترش داده‌اند به بهانه دیدارهای دیپلماتیک با مقامات ایرانی ناچار بشوند؛ موضعی بر ضد جنایات رژیم صهیونیستی اتخاذ کنند، باعث می‌شود که در آینده برای اظهارنظر در مورد عادی سازی روابط کمی دست‌پا شکسته‌تر عمل کرده و به یکباره مواضع خود را به‌طور کامل نقض نکنند. اظهارات مقامات کشورهای مختلف همچنین فضای اجتماعی و سیاسی رانیز به سمت تقابل با رژیم صهیونیستی هدایت می‌کند.

فضای منفی ایجاد شده، رژیم صهیونیستی را برای بازگرداندن همه چیز به نقطه اول کرده است. در ادامه مشروح گفت‌وگو با کارشناسان به بهانه سفر وزیر خارجه به عربستان را از نظر می‌گذرانید.

علیرضا مجیدی:

جدی‌ترین ایده برای آتش بس چیست؟

علیرضا مجیدی معتقد است عربستان زمانی که توافق با ایران در پکن را امضا کرد، مهم‌ترین هدف از احیای این روابط را محقق کرد و گفت: «از حدود دو سال پیش، سفارت عربستان فعال شد. در ادامه سفارت عربستان هم برای توسعه روابط اقدام کرد اما واقعیت این است مهم‌ترین هدفی را که عربستانی‌ها از احیای رابطه با ایران داشتند، به زعم خود همان اول در پکن محقق کردند و لذا انگیزه جدی، برای توسعه روابط به‌عنوان یک کار فوری نداشتند و از توسعه روابط به‌صورت معمول حمایت می‌کنند اما در اولویت‌شان نبود. اولویت آنها این بود که تهدید امنیتی از جانب ایران متوجه آنها نباشد و این در پکن محقق شد. فراتر از آن، از توسعه روابط حمایت می‌کنند اما توسعه روابط با ایران برای آنها چیزی شبیه توسعه روابط با الجزایر است و حتی شاید از آن هم کمتر؛ چراکه الجزایر یک بعد عربی هم برای آنها دارد. اینکه بگویم از آنجا به بعد این رونده برای آنها موضوعیت جدی داشته، این‌طور نبوده است اما در مجموع این دو سال، سفارت عربستان در تهران و کنسولگری ما در ریاض و جده فعال شده و سطحی از رایزنی‌ها انجام می‌شود اما اگر بخواهیم بگویم روابط حسنه است، به نظر هنوز محل تشکیک است.»

موضوع کشورهای عربی در مورد آتش بس برای آمریکا مهم است

مجیدی به این موضوع اشاره کرد که در حال حاضر موضوع کشورهای عربی برای برقراری آتش بس بسیار اهمیت دارد و جدی‌ترین ایده طرح ابتکار خلیجی است و گفت: «در حال حاضر موضع کشورهای عربی برای دستیابی به طرح آتش بس برای آمریکا بسیار مهم است. نکته دیگر آنکه برای خود اسرائیل هم بحث ایده فرادی پس از عملیات در غزه موضوع مهمی است و الان جدی‌ترین ایده طرح ابتکاری خلیجی است که به حمایت از دولت خودگردان آمده. البته اسرائیل این را قبول نکرده ولی این موضوع الان خیلی جدی است و به این دلیل موضع کشورهای مثل عربستان اهمیت زیادی دارد.»

سیدعباس عراقچی در سفر به ریاض افزون بر پیگیری روابط دو کشور مسیر دیپلماسی برای ورود کشورهای عربی به فاجعه نسل‌کشی در فلسطین و لبنان را آغاز کرد

همچنین می‌تواند زمینه‌ای برای جلب توجه بیشتر به بحران انسانی در فلسطین و لبنان فراهم آورد. افزایش حمایت‌های اجتماعی و بشردوستانه از مردم این کشورها، یکی از اهداف اصلی این سفر بوده و تلاش‌ها می‌تواند به بهبود شرایط زندگی در این مناطق منجر شود.

ابعاد رسانه‌ای و عملیات روانی

یکی از ابزارهای مهم در این بحران، جنگ رسانه‌ای است. رژیم صهیونیستی و متحدانش از طریق رسانه‌های بین‌المللی و شبکه‌های اجتماعی به دنبال تأثیرگذاری بر افکار عمومی جهانی و منطقه‌ای‌اند. این جنگ روانی با اهداف مشروعیت‌بخشی به اقدامات نظامی و تروریستی رژیم صهیونیستی علیه مقاومت و تضعیف روحیه مردم در کشورهای آسیب‌دیده انجام می‌شود. در مقابل، محور مقاومت و ایران از طریق ابزارهای رسانه‌ای خود، سعی دارند جنایات رژیم صهیونیستی را برجسته کرده و حمایت افکار عمومی از مقاومت را تقویت کنند. سفر عباس عراقچی و تلاش‌های دیپلماتیک ایران نیز بخشی از این جنگ روانی است که تلاش دارد افکار عمومی منطقه را به سمت حمایت از مقاومت و ضدیت با عادی سازی روابط با رژیم صهیونیستی سوق دهد.

تأثیرات استراتژیک بر معادلات منطقه‌ای

این سفر از یک سو نشان‌دهنده عزم ایران برای حمایت از مقاومت و متحدان خود در برابر تهدیدات رژیم صهیونیستی است، و از سوی دیگر، تلاش‌هایی را برای کاهش تنش و رسیدن به راه‌حل‌های صلح‌آمیز برای بحران‌های جاری در منطقه به‌نمایش می‌گذارد. تیم دیپلماسی ایران می‌تواند با حضور در کشورهای کلیدی منطقه، فضایی ضد اسرائیلی ایجاد کرده و باعث افزایش هزینه‌های رژیم صهیونیستی در پیسیرد راهبردهای نظامی و تروریستی خود شود. سفر عراقچی گامی مهم در تقویت هماهنگی منطقه‌ای، جلوگیری از گسترش درگیری‌ها و افزایش فشار بر رژیم صهیونیستی بود. این تلاش‌ها می‌تواند به بهبود شرایط مردم لبنان، فلسطین و دیگر کشورهای منطقه منجر شود و زمینه‌ساز ایجاد تغییرات مثبت در معادلات سیاسی و امنیتی غرب آسیا باشد.

کارشناسان در گفت‌وگو با «فرهیختگان» از ابعاد مهم سفر وزیر خارجه به عربستان گفتند

ایران به دنبال کدام آتش بس است؟

خارجه و سران کشورهای اسلامی به منظور اتفاق نظر در مورد وارد شده، از مسائل اصلی و کانونی گفت‌وگوهای عراقچی خواهد بود.»

حمله رژیم صهیونیستی به لبنان، فلسطین و سوریه؛ مهم‌ترین محور رایزنی‌های دیپلماتیک

صدرالحسینی به این موضوع اشاره کرد که از یک سال گذشته، تمام ظرفیت‌های دیپلماتیک ما متمرکز شده و حالا نیز سفر وزیر خارجه به عربستان در همین چهارچوب صورت گرفته و گفت: «به نظر می‌رسد همه ظرفیت‌های دیپلماتیک جمهوری اسلامی طی یک سال گذشته روی موضوع تضعیف اقتصاد رژیم صهیونیستی و همچنین حمایت از مردم غزه معطوف شده بود. در شرایط کنونی دستگاه سیاست خارجی در کنار تلاش‌های گذشته خود باید موضوع حملات جنایت‌کارانه رژیم صهیونیستی به سه کشور اسلامی فلسطین، سوریه و لبنان را مورد توجه و ویژه قرار دهد و در این رابطه به سرعت در مجامع بین‌المللی از همه ظرفیت‌های حقوقی و سیاسی بهره‌برده شود و نیازمندی‌های آوارگان مسلمان این سه کشور باید به‌عنوان فوری‌ترین اقدام کشورهای اسلامی قلمداد و امدادسانی به سرعت صورت بگیرد.»

ایران پیام خود در مورد اقدام‌های احتمالی رژیم را پیش از این اعلام کرده است

صدرالحسینی درباره اینکه آیا صحبت‌هایی در مورد پاسخ رژیم اقدام ایران در این سفر مطرح خواهد شد یا خیر، گفت: «به نظر می‌رسد پیام‌های شفاف و قاطع جمهوری اسلامی در حفظ منافع ملی خود به همه کشورهای منطقه رسیده و آنان در طول ماه‌های پس از عملیات وعده صادق تاکنون، موقعیت جمهوری اسلامی را در حفظ صلح و آرامش در منطقه و جلوگیری از هرگونه اقدام برهم‌زننده منافع ملی ایران، کاملاً روشن و شفاف درک کرده‌اند. در این سفر در صورتی وزیر خارجه در این موارد صحبت خواهد کرد که در مقام ابهام‌زدایی و رفع شبهات کشورهای مقصد باشد و در ارتباط با نوع دفاع از منافع ملی جمهوری اسلامی ممکن است گفت‌وگوهایی مطرح شود وگرنه شرایطی نیست که ابتدا به‌ساکن آن عراقچی صحبتی در این رابطه بکند، چون همان‌طور که گفتیم پیام ما رسیده و آنها به‌صورت شفاف و قاطع پیام ما را از ماه‌ها قبل گرفته‌اند.»

هیچ کشوری جنگ فراگیر نمی‌خواهد

علیرضا مجیدی در مورد اینکه آیا بحث‌هایی در مورد پاسخ احتمالی رژیم به ایران مطرح خواهد شد یا خیر، گفت: «قطعاً هیچ کشوری، از جمله کشورهای منطقه و حتی رژیم صهیونی، آمریکا و چین، هیچ‌کدام جنگ فراگیر نمی‌خواهند ولی همه معتقدند الان ما در دوران گذاریم و نظم در حال تغییر است و طبعاً هرکس دوست دارد نظم را به‌سود خودش تغییر دهد. طبعاً سطحی از تنش اگر نگویم مطلوب است، حداقل نامطلوب نیست اما نمی‌خواهند تنش از سطحی فراتر برود و غیرقابل کنترل شود. اینجا رایزنی خیلی مهم می‌شود.»

سیدرضا صدرالحسینی:

آتش بس فوری؛ مهم‌ترین محور سفر عراقچی

سیدرضا صدرالحسینی، کارشناس مسائل بین‌الملل در ابتدا به این موضوع اشاره کرد که سفر وزیر خارجه در راستای سیاست‌های نظام جمهوری اسلامی ایران به سمت برقراری و گسترش روابط با کشورهای همسایه است و گفت: «وزیر خارجه دولت چهاردهم نیز در این ارتباط از روزهای اول پس از کسب رای اعتماد از مجلس شورای اسلامی تمام تلاش خود را بر این مسئله معطوف کرد که بتواند با حضور مستقیم در کشورهای همسایه، اهداف سیاست کلان سیاست خارجی را پیش‌برد. با توجه به تجربیات عراقچی در مسئولیت‌های گذشته در حوزه سیاست خارجی به نظر می‌رسد او می‌تواند با استفاده از تجربیات خود و همکارانش در حوزه اهداف سیاست خارجی با سرعت بیشتری به نقطه مطلوب برسد. نکته مهم این است که شرایط کنونی منطقه و مواضع کشورهای همسایه در حوزه مسائل مشترک در هفته‌های اخیر می‌تواند مسیر رسیدن به اهداف سیاست خارجی جمهوری اسلامی را تسریع کند؛ چراکه دشمن مشترک همسایگان اقداماتی را علیه کشورهای غرب آسیا مانند فلسطین، لبنان و سوریه انجام داده است که هرگونه تأخیر در مورد اقدامات مشترک کشورهای همسایه و اسلامی در مورد جنایات رژیم صهیونیستی می‌تواند ضایعات جبران‌ناپذیری برای کشورهای منطقه ایجاد کند.» صدرالحسینی در مورد محورهای مهمی که در این سفر مطرح خواهد شد نیز گفت: «محورهای اساسی سفر عراقچی به عربستان موضوع آتش بس فوری و کمک‌رسانی به مردم آسیب‌دیده کشورهای فلسطین و لبنان است. در گفت‌وگوهای فی‌مابین مقامات دو کشور برگزاری اجلاس وزرای